

Մասին լրագիրն 5 անգամ կը հրատարակուի շաբաթը . 4 Օրաբերք եւ 2 Շաբաթերք :

Տարեկան դին.	Կ. Պոլսոյ համար	180
„ „	Գաւառաց	10 Մեհ
Վեցամսեայ դին	Կ. Պոլսոյ	90 Ղրլ
„ „	Գաւառաց	5 Մեհ

Իւրաքանչիւր բուռց գին	
Շաբաթաբերք	60 փրկ
Օրաբերք	20 „

ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Դեռևս զայսմ իրադրաց համար ծախ-
քը Խորհրդարանին վրայ - հ:
Ծանուցմանց տողը մեկ տեղավի համար
Տ ղ ղ. Եկու. անգամ համար 2 ղ ղ.
Լ. րազբայ: Ի Երասերեալ համակ կտի ար
եւ. իցի գրութիւն Խմբագիր: Տօրիւ
նին պիտի ղ ղ ղ ղ ղ. եւ հանգալ ծախ
քըն ալ ղ ղ ղ ղ ղ վրայ ա:

ՔԱՂԱՔԱԿՆԵ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԳՈՒԼԻՍ 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պարզիկ մէջ հրատարակուած Լա-
րուայի աշխարհացոյց տախտակը, ու-
րուն հեղինակութիւնը ունանք դադ-
ղիական կառավարութեան ընծայել
ուզեցին, շատերուն ուշադրութիւնը
հրաւրող ստոր վրայ մէյմէկ կարծիք
յայտնեցին: Եւս աշխարհացոյցը Լա-
րուայի վիճակը ցոյց կուտայ՝ Պուր-
պոնեանց վերականգման, Լուի Ֆիւ-
լիբի թագաւորութեան եւ վերջապէս
ներկայ կայսրութեան ժամանակ, Լը-
րակի դաշնադրութիւնէն առաջ: Եւս
սոնց ներքեւ բացատրութիւն մ'ա-
զբուած է, ուր բուած է թէ 1815ի
դաշնագրութիւններէն ետեւ Պազ
դիոյ արեւելեան սահմանին վրայ բու-
լլոյ դերմանական դաշնակցութեան
ժամրութիւնը կ'զգացուէր: Հօլան-
տայի հետ միացեալ Պէլճիքան ալ ի-
րեն թիկովք ունենալով: Եւլպեան լե-
րանց կողմանէ ալ Պազդիոյ սահման
ներն ստահովեալ էին: Բանդի Սար-
տէնիս՝ Սափյան եւ Դիւն ալ իրեն
ձեռք ունենալով, եւ Եւստրոյ յա-
րելով, բոլոր կիրճերը գրաւած էր:
Սալայն 1830էն ետեւ Պազդիոյ վիճա-
կը քի: մը բարւոյնեցաւ: Եւլճիքայի թա-
ղաւորութեան հիմնուելով, եւ վեր-
ջապէս ներկայ կայսրութեան ժամա-
նակ Սափյա եւ Դիւն Պազդիոյ հետ
միանալով Եւլպեան լեւրանց կիրճերն
առնուեցան: Գերմանիոյ մէջ ալ նախ-
կին դաշնակցութիւնը լուծուելով, որ
23 միլիոն բնակչաց կը հասնէր, անոր
տեղ հիւստայիք գերմանական դաշ-
նակցութիւնը կազմուեցաւ, որ 30
միլիոն բնակիչ ունի: Հարաւային
Գերմանիոյ տէրութիւններն 8 միլիոն
եւ Եւստրիա 35 միլիոն ժողովրդով,
տարբեր մարմիններ կազմեցին: Իսկ
Պազդիա որ Ղէպպայն ալ ի միասին
անալով 40 միլիոն բնակիչ կուսեցաւ,
ոչնա միանալու տեղի մը ունենալով:

Այս կարծիքն արդեն օրենսդիր ժողովը մէջ Արտուժեան պաշտօնեայն ալ յայտնած էր, երբոր կըսէր թէ Պերմանիան երեք մասի բաժնըւեցաւ, զոր Պ. Տը Ախմաթք անդի մարդրի կերպիւ հերքեց հարաւային Պերմանիոյ կառավարութեանց հետ վերած պաշտօնաւորակիւ եւ յարձաւ կողական դաշնադրութիւնները հրատարակելով :

Ի՞նչ պատճառաւ ուրեմն հիմայ
աւ աշխարհագրական ձեւով մը նոյն
կարծիքը կը հրատարակուի : Լ'սոր եր
կու տեսակ մեկնութիւն տուողներ
կան : Լ'եւի բարեւեա կամ՝ պարզաւ,
միտները կրօնն թէ՛ Գարօյնն կայսեր
կառավարութիւնը (1866)՝ եղելով թիւն
նոր հիմնադէտ ընդունելով՝ կուզէ
որ ամենայն կերպիւր քաղղիացիներն
համոզէ թէ Գեղմանկոյ նոր կայսրն
թիւնը Գաղղիոյ վաստ տուած է :

Իսկ աւելի խորագէտ կամ չարատես ներսն ուրիշ տեսակ կը մտնեն : Աւտոբիս ղինուորական վերակազմութեան օրէնք մը կը դնէ , որով խաղաղութեան ժամանակ 800,000 ղինուոր պիտի ունենայ : Արիւս աւելի պատերազմի պատրաստուելու նշան է , ինչպէս որ Վ. Վայսլիի խօսած ճառն ալ կ'ըզտ ցնէր , որուն վրայ վարը պիտի խօսինք : Այլս կողմանէ սպանական յեղափոխութիւնը վրայ դալով հարկ եղաւ սպանել , եւ պատերազմական դիտաւորութիւններն ուրիշ պահու ձգել : Այս միջոցին կայսեր կառավարութիւնը ջանք կընէ իր խաղաղասիրութեան վրայ աշխարհ համոզել : Այ. բէկ , կրէս Փարիզէն դուռած նամակ մը , աշխարհ պատերազմն անհրաժեշտ կը համարէր , Վերսիլ բնակութեան մէջ հովը մէկէն 'ի մէկ փոխուեցաւ : Իսկ այս ալ վճռողական է : Այս աշխարհացոյցը բացարձակ զիջումի նշան մ'է լի է առաջ դուռած միջոց մը , որպէս զի ետ ձգուած թատերք. դութիւնը դեռ չբացուած , միջին հանգիստն աւելի ապահով եւ վտանգեցուցիչ ըլլայ : Այս է ահա խնդիրը , բայց կարելի չէ ստոյգ պատասխան մը դրուել չնչ չորս կամ հինգ ամիս առաջ : Ասոր վրայ կը համարձակուի ըսելու որ պաշտօնեայիներն ալ խաղաղութենէն աւելի բան մը չեն գիտեր : « Արեւմտեան երկրայ անձանց եւ իրաց մէջ լիովն խտրութիւն մը չպիտի ըլլայ , կայսեր նշանաւորութիւնները դարձեալ պիտի մընան : Արիւ մարաշխալին հրաժարականին վրայ խօսուեցաւ , բայց չ'ըստուգուեցաւ : Արեւելի լի է մարաշխալաւ , ձեռնարկին պատերազմի ծրագիր մը ներկայանալոցն է կայսեր : Եւ ան ալ ըսեր է որ ըսնի մ'ամիս ետ ձգուի դորձագրութիւնը :

Եւ յա կարծիքը որչափ ալ որ չա
լատես երեւի, դժբաղդաբար հա
ւանականութեան տաւրի մօտ է։ Անց
եալ շարթու Կնգղիոյ արաաքին դոր
ծոյ պաշտօնէին մէկ ճառը ծանուցեր
ենք, ուր փիլիսոփայական խտտու
թիւնքն կը դառապարտեն պատմերող
մի միտումները, եւ յոյս կը յայտնէր
որ չէղբ տէրութեան մը բարեկամա
կան միջամտութիւնը կրնայ եւրոպա
կան կրօնի մ'առաջն առնուլ։ Կոյն
լարձիքն յայտնեց նաեւ Պ. Տիւրա
յէլի Ախայեալ—Կահանգազ դես
պանին արուած ուրիշ կոչումքի մը
մէջ. յոստա որ լըրա Ամանի կրնայ
յայտնիլ ուրիշ երկու մեծ տէրու
թեանց հետ ի միասին Վաղղիոյ եւ
Խորուիոյ մէջ համամայնութիւն հաս
տատելու, որ թիժ կեցած ըլլար, ան
չու չտ ոչ երկու կողմանէ այնչափ պատ
րաստութիւններ կը տեսնուէին, ոչ
ալ Պ. Տիւրայէլի պայալիս յայտարա
րութիւն այ կրնէր։

Երկու դէպքեր ալ բաւական չը-
փոթութիւն պատճառեցին հասարա-
կաց կարծեաց : Ըւտորիդ զինուորա-
կան նոր օրէնքը յունդ արիւն խոր

հրդեհակէն ընդունուելէ ետեւ Վլկէննայի խորհրդարանին ներկայացումած եւ ան ալ յանձնատիրով մ'անուա-նած էր քննելու համար : Այսպիսիպայս յանձնատիրովին մէջ ճառ մը խօսեցաւ օրէնքն ընդունել տալու հա-մար, զոր հեռագիրը շուտով ամեն կողմ հրատարակեց : Աւարմանալին այս էր յանձնատիրովին նիստը դադարէն կ'ըլլար, բայց լրագիրները Այսպիսի ճառին քանի մը կարեւոր հատուածները հրատարակեցին, զորս արդէն ծանուցած ենք : Ետը վրայ Այսպիսի դեպքանայ շրջաբերական մը զրից, ուր իրեն տրուած խօսքերուն իմաստը կը մեղմէ ծանուցանելով թէ զինուորական յանձնատիրովին մէջ իր-բեւ երեսփոխան խօսած էր եւ ոչ իր-բեւ պաշտօնեայ, եւ իր խօսքերն այլ լայլած էին, թէ Ռուսիոյ հետ միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ տեսնուալու ջանացըր է, եւ երէտ կա-տարեկան չէ տայրդեր, պատճառն իրմէ կախում չունի, եւ այն եւայն :

Ինքնորոշեն և խեղճագուրբի պաշ-
տոնական խառնալին մէջ՝ « յաղա-
ղութիւն կամ պատերազմ» վերնա-
գրքով նշանաւոր յօդուած մը։ Հե-
ռագիւն ասոր ալ պատերազմական
խմատ մը կուտար, բայց հիմնադէս
խաղաղական է, միայն թէ անուղղակի
կերպով հաւանականութիւնոց վրայ
խօսած ժամանակ, պատերազմին հե-
տեւանքն ալ ցոյց կուտայ։ Հօդու-
ծին հեղինակն Իրեւելքի, Հռոմի,
Սլաւոյ, Եւրոպիկի գործերը մի
առ մի աչքեկանցնէ, եւ տանց եւ
ոչ մէկուն համար պատերազմը հաւա-
նական կը համարի։ Հետեւ Վաղղիւ
եւ Վերմանիոյ յարաբերութիւններն
ալ քննելով կրէ թէ ենթադրելով
որ հարաւային Վերմանիոյ տէրութիւն-
ներն ալ իշուսից հետ միանան,
եւ Վաղղիւ դէնքով միջամտէ, պա-
տերազմն սկսի, եւ Վաղղիւ յաղ-
թուի . . . « Թեպէտ այս ալ պէտք
է որ խճհմութեան նախաեստը
թեմաց մէջ մտնէ, բայց մէկ կողմ
ձգենք, ի թէ Վաղղիւ յաղթող ել
նէ, դէպ ի Ուէն դեռ ալ պիտի քայլէ,
հոն պիտի համի, բայց չպիտի կրնայ
կենալ, Ուէն դեռն համիլ Վերմա-
նիան նուաժել չէ, պէտք է աւելի ա-
ռաւ երթալ։ Ի՞նչ որ կրնայ մտածել որ
եթէ դաղղիական բանակ մը Ուէնի
եզերքը հաստատուէ, Վերմանացի-
ները կուտէ ձեռնութիւն կըլլան։ Կա-
տերազմը պիտի շարժուի եւ շուտով
հակառակ ներդրոծութիւններ ու-
շիւթութիւններ պիտի ունենայ։
Իօգէնի դատութիւնն ոտք ելնելով իր
յուզմունքը՝ Եհաստան ալ պիտի տա-
րածի։ Ռուսական բանակը դռնէ
փութալան կերպիւ բարեկարգութեան
պիտի հսկէ։ Ի՞նչ փոքրեկներն աղջ պիտի
արագ եւ աղղու շարժում ալ պիտի
ծաւայի Ռուսիոյ մէջ։ » Կարծուիր
որ Ռուսերը Վերմանացի համար

անստճան հորս՝ ունեցած ըլլան, եւ կրնայ ըլլալ որ տւրիշ աղբերու մէջ աւելի ջերմ համակրութիւն կեցած ըլլայ, բայց այն օրը որ դադիրական տրծուենշան դրօշները յաղթանակաւ Կեւրմանիոյ մէջ յտապանան, առաջին կայսրութեան յիշատակներն առնաւ լմեծցած պիտի յորովթիւն առնուն եւ ուրիշ ամեն զգայմանիոյ վրայ պիտի տիրեն: Ժողովուրդներն յուզուեալով պատերազմի պատրաստ պիտի ըլլան, եւ կառավարութիւններն ալ շատով պիտի որոշեն թէ արդեօք մինչեւ որ աստիճան թոյլ պիտի տան որ մեծ տէրութիւն մ'իւր իշխանութիւնը հաստատէ անոր տեղ զոր կործանելու պիտի ջնանք

Եւ տերազմն հազիւ սկսած, ի՛նչ կարանցում, Լշխթադրեւի որ Ռուսիա, Լնդգիա եւ Լստրիա հանդարտ կենան: Միացեալ—Վաշնգէններն ալ նմանապէս, Լսիկա Հպիւի արգելու որ Լրեւելք բորբոքի եւ պապութիւններն ալ Վիստաական ըլլայ միահամուռ ոտը թաժ Վտալիոյ առջեւ, եւ այլն:

Եւ այս յայտարարութիւնները հաւանականութեանց եւ ենթադրութեանց վրայ հիմնեալ են, բայց այսու ամենայնիւ ծանր ազդարարութիւններ են, որք պաշտօնական ըրադրել մը մէջ մեծ կարեւորութիւն կառնուն: Եւոր համար ուսումական կառավարութեան բերանը համարւած թերթերը կը ծանուցանեն թէ Առաջին տէրութիւնը բնաւ յարաբերութիւն չունի այս յոգեւածին հետ, այլ մասնաւոր անձի մը կողմանէ պաշտօնական թերթին ուղղուած է: Բայց յոգեւածին ոճը կը ցուցնէ որ հեղինակը ոչինչ մարդ մը չէ, եւ շատ հատուածները՝ եթէ Արդարօք իշխանին նշանաւոր ծանուցաբերումն մէջ գլուխունէին՝ տղերք երեւոյթ մը չէին ապրուի վերջը հեղինակը վախճարի որ Կաթողիկոսի գործերը Արաբիայի միտումնաւոր լուսաւորելին եւ հաշտասիրութեան շաւղին մէջ մտնէր, Բարաքա եւ Տաշիմարքա շուտով կարենային համաձայնիլ եւ Երեւելից մէջ պէտք եղած բարեկարգութիւնները դրժագրուէին: Բայց դարձեալ վստահութիւն կը յայտնէ, որ եթէ այս բաղձանքներն ալ չկատարին եւ Արաբիայ յուզի կամ յեղափոխութիւններու ծագելն, տէրութեանց սահմաններէն դուրս չ'են ելնէր, եւ առանց օտար բանակներու միջամտութեան կը լուծուին:

Համանակ մ'ի վեր Ռուսանիոյ վրայ շատ կը խօսուի։ Ռուսանիոյ Ռուսիոյ հետ դաշնակցութիւն մը հաստատեր է, կըսուի։ Աճծիքի եւ Լարիպալտիի կուսակցիչներն ազա-րակ մը գներն են Լ'ըւեւից մէջ ու պըրսոսմբութեան կեդրոն մը հաւա-ստութիւն համար։ Ժամանակ ողջներ կը կազմուին, նպատակներ կը հասարակե-նոր գէնքեր կը գնուին եւայլն։ Լ'անց մեծ մասը Ա իէննտիլ լրացիր

Հայ Ժողովրդաց այցելութեան երաժ էր անցեալ շաբթու Կ. Պոլսի հասաւ :

Յիշեալ Գեր. եկեղեցականը ինչ պէս մեր արգոյ ընթերցողը կը յիշեն, իր խոհանարանը և հեղ բնաւորութեամբն ու բարեկիրթ վարուքը մեծապէս գոհ ըրած է մեր Մարտո—Ալաքիոյ պատահական ազգայինները : Նոյնպէս ինքն ալ շատ ցոյց եղած է անսնցմէ գոտած սիրտովը և յարգական ընդունելութեանն : Երբեք ևս համար յատկապէս իր շնորհարարութիւնը կը յայտնէ :

Մարտո—Ալաքիոյ ազգայինը ժա. մանկաւ այն կողմերը զննելու քանի մ'անալիս եկեղեցականներէ շատ քայ թակարան անկարգութիւններ տեսած ու արտերկին ցաւած ըլլալով, բարեկիրթ և խոհանարան եկեղեցականաց յարգը կը ձանձնէ :

Եւս պատճառաւ զարմանալի չէ որ Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսն ալ ըստ արժանւոյն պատուարարած ըլլաւ :

Յիշեալ արքեպիսկոպոսը նաեւ գոհութեամբ կ'իմացնէ մեզ թէ Եւր. բնաւորութեամբ ընտանեկան տղաքներ և որդիքներ անձ մը Մեծ. Ս. Պօղոս տղա Խաղճեան իւր քսակէն 500 լի. ըստ ծախք ընելով, յիշեալ քաղաքին կ'իստակաւ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ շինութիւնն աւարտեց :

Ի իրանու Եւրոպական միաբանութեան վանահայր և Եւրոպայ Երբեպիսկոպոս Գեր. Սուքիաս Գաղանձեան անցեալ շաբթու Կ. Պոլսի հասաւ : Զրուածէն, ուր գացեր էր քանի մը վանական գործերու կարգադրութեան համար, զորս կը յիշեց թէ յաջորդութեամբ իր գլուխ հաներ է ի գոհութիւն մեր կաթողիկոսի ազգայնաց լուսավոր և աղբարտ մասին, որոց սերն ու համակրութիւնը գրաւած է իր աղագարական արամաբարութեան պատճառաւ : Ուստի և իր յաջող վերադարձին առթիւ ալ իր բազմաթիւ բարեկամաց կողմանէ մեծ ուրախութեամբ և պատուով ընդունուեցաւ :

Կարիքէն հոգա 17/29 թուով մայրաքաղաքիս Լա թիւրքի լրագրին կը գրեն թէ յիշեալ Ալաքիոյ ընդհանուր կառավարիչ Ա. Մարտո փաշային փոխուելին ընդհանուր կ'սկիծ պատճառներէ քաղաքին Ժողովրդաց :

« Մշտ Ս. Յոսիմնու փաշա կողմէն առաջարկուեցաւ ալ ինք բռնուեր են, և գործուած նիւթերուն ալ մեծ մասը գտնուեցաւ : »

« Այնպէս մէջ Սեյիմ պէյ անուն հարուստ գնդապետ մը, Շէյխի մը և ուրիշ քանի մը անձնաց ձեռք ըստանուեցաւ : »

Եւս լուրերը մեծ մասամբ սխալ կ'ըլլեն մեզ :

Ս. Յոսիմնու փաշան կողմէն առաջարկուեցաւ բռնուելու և գործուած նիւթաց մեծ մասամբ գտնուելը ոչ մեզ չգրուած է, և ոչ Պատրիարքարանին :

Իսկ Ա. Մարտո փաշային փոխուելուն վայր կ'սկիծ գնդապետներ իմէ կան, անշուշտ հայերը չեն : Վասն զի յիշեալ կուսակալին օրով աւաղակութիւնն ներսն ու ուղիները կարգէ դուրս կերպով շատցան Պարսիկ Ս. իսկութիւն մէջ : աւաղակութիւններ, որոց գոհ եղողները գրեթէ միշտ հայերն են : Եւս իսկ զիմանի մը կուսակալին աշարքութեանն ու յաջորդաց մը ըլլալով, անոր փոխուելու ալ քաղաքիս ընդհանուր կ'սկիծ պատճառաւ : Զորք չկրնար ըլլալ :

ԻՍԱՌԻ ԼՈՒՐԵՐ

Եղեքանդակային գրուած հեռու զիւր մը կը ծանուցանէ թէ Բարձր. փոխարքային հօրեղբայր Բարձր. Հալիմ փաշան անհաճոյ նամակ մը գրած ըլլալով, փոխարքային հրաման ըրեր է որ

Եղիպատսէն հեռանայ : հեռաւարտութիւնն արձարութիւնը Կ. Պոլսի կուգայ է զեր :

— Գաղաթիւն Բաթուի լրագրին հեռաւարտ անգիտութիւններ կուտայ Եղիպատսի մէջ այս օրերս շինուած թատրոնին վրայ :

« Բանի մ'օրէ ի վեր եօթն հազար գործուող երկրագործական աշխատութիւններէ վերջուեցաւ Գահիւրէի Եղիպատսի հրապարակը լցուած են, և զիշեր ցերեկ խաշխատին փոխարքային աշխատեցաւ ի շինութիւնն : . . . նոր բուրգի մը. — ոչ. այլ թատրոնի մը՝ որ մինչև յառաջեկայ նոյեմբեր 15 պիտի աւարտի ու բացուի : Եւսպէս հրաման ըրած է Փարսեաններուն յաջորդը՝ առանց իր նոր խորհրդարանին կարծիքը հարցնելու : Միանգամայն հեռագրով Գահիւրէ կ'անուշացաւ Բեւ. լրացի թատրոնին ստորէն Պ. Մանաս, որ վաղեց Եղիպատս գնաց, և հոն հասնելուն հեռաւարտ օրը ձանրայ էլաւ ի Մարսիլիս՝ փոխարքայական յատուկ Ֆրանսիոյն և Եւրոպայի արձարութեան անկարգութիւններէ ու գտնուելու շափ ստակ առնելու արտօնութեամբ : »

« Պ. Մանաս Փարիզ հասաւ, և պարտքեր արարող հիններ, երգիչներ երգիչներ հիններ, և այլն և այլն, ինչպէս կըսէ փոխարքային, պիտի վերցնէ տանի մեր մէջէն : »

« Իսկայիլ փաշան կուգէ նորէն տեսնել Պարպ—Պէտի, Պէլ—Իշէնը և Կուսան—Տիւրքիս : Ս. Շէյխարք մանի ընել կուգան, բոք է. ուստի եթէ պէտք ըլլայ, 50000 Ֆրանք լծաւ իրեն երեք ներկայացման համար : »

« Իսկ միւս գերատաննուրուն գալով, կըցածիւր չափ ընտիրները ժողովէ, և ինչ որ ուզեն առնու, ես իրենց ամ անկարգութեան ընտիրաններն ալ կը հռչակուի : »

« Եղիպատսի փաշաներն ուրախութեան մէջ են կըսէ Իսկութիւն լրագրը, բայց Կ. Պոլսիները դժգոհ են, որովհետեւ այս ձեռք Բեւ. լրացի մէջ թատրոն չպիտի ունենան : Հալիւ պէյն և Սուսութեան փաշան արդէն Պ. Մանասի թատրոնին մէջ իրենց օժեկը բռնած էին, և հիմա այս անգամ իրենց իսկ իր յաշարարը (սուֆէտ) Գահիւրէ տարաւ : »

« Եւս մենք ըստաճին հակառակ, եղիպատսի խորհրդարանը կըցած է, կը գործէ, և Իսկայիլ փաշան ալ յոյժարութեամբ ինչպէս անհամարապատկան փոխարքայ կը կոչէ : »

— Գերմանացի արկիները մօտեցաւ Շիւթիարտի մէջ ժողով մը գու. մարտիմ որոշեցին թէ պէտք է որ կանանց զրեքսները չափաւորուին, որ պէս զի անոնք մը գրուի ճաշակի և յոյժարութեան անդադար փոփոխութիւններուն պատճառաւ եղած սարսափելի շոյթութեան, Ժողովը ընդհանուր ընկերութեան յանձնեց, որ ժողովրդական դատարարութեան և կանանց վիճակի բարեփոխման համար մասնաժողով մը կազմուի պատկերահանութեան թիւիներէ գերատաններէ և դուրս գալուաներէ, որպէս զի նոր և աւելի պարզ զգեստի օրինակ մը որոշելով աւաճարիկն : »

— Չմերու ան սխալ միջոցին թաշմարց լրագրը ուշագործութիւն կը հրաւիրէ Լոստրայի ամենէն գեղեցիկ թաւիկէն Ուէսթէնտի մէջ եղած սոսկալի աղքատութեան ու թշուառութեան վայր, զոր Ս. Թափուս եկեղեցւոյն անկիւնան քահանային կը ծանուցանէ յիշեալ թերթին : Յիշեալ եկեղեցականը կը գրէ թէ իր թերթին մէջ գտնուած 10000 հօդերէն եօթն հազարը աղքատ են, մեծ մասը յետին չքաւորութեան մէջ : Միայն նոյն փողով մը մէջ, ուր 28 տուն կայ, 1500 էն աւելի մարդկային էակներ լցուած են, և մեծերն ամբողջ ընտանիքներ

կը գտնուին որք 24 ժամէ ի վեր բնաւոր մը կերած չեն :

— Օրօքօր լրագրին խնդրու եղաւ նախէն մարդու օրնաւորութիւնը հասնելու եղանակը գտնել : Եւս ևս սիկ այս նոր գիտութեան կանոնները :

« Եւսպէս խնդրու եղանակներ կան՝ որպէս ձայնաւոր տառեր : »

« Եւսպէս որ Ե. հնչելով կը խնդան, անկեղծ, փոփոխութիւն, և յաջորդելու շարժման սիրահար են : »

« Եւսպէս որ Ե. հնչելով կը խնդան, հանդարտ և ծանր բնաւորութեան տէր են : »

« Օ ձայնը նշանակ է վեհանքն ըզգացմանց և համարձակ շարժմանց, ուստի ասիկ զգոյշ կ'ենալու է իրական սեռը : »

« Ի-Ի-հնչում մը մանկանց և պարզամտաց ծիծաղելուն եղանակն է, և հեղ անձնուէր երկոյն և վարանաւ միտ բնաւորութիւն ցոյց կուտայ : Խորանաշ մարդիկ Ի-հնչումն կը խնդան, բայց ամեն ալ պարզամիտ չեն : »

« Ի-Ի-հնչումն խնդարողներէն փախնալու է քանզի տգիտ, կեղծաւոր և մարդատեաց կըլլան, և իրենց համար դուրսը թիւները բնաւ համար չունին : »

— Գլխաւոր մէջ գաշապիկն աշխատութեան չափող գեղացի մանկուց բազմաթիւ ճագարներ կը պահեն, որոցմէ խիստ շատ կը տարուին ուրիշ երկրներէ : Եւս երկրագործութեան մէջ չկայ բան մը որ կարեւորութիւն չունենայ : Սիւան Օսթէնտ քաղաքն արդէն 1250000 ճագար կը զրկուի օտար երկրներէ, որոց արժէքն է 1500000 Ֆրանք : Եւսպէս քերթութեամբ և մաքրութեամբ Լոստրայ կը տարուին : Իսկ մարթիք երկրին մէջ կը մնան և գլխաւոր կը շինուին :

— Միացեալ—Եւսպէս մէջ գիտնողներու համար չորս զգաստարան կայ, որոց առաջինը 1857ին շինուած է և վերջինը դեռ անցեալները բացուեցաւ : Զրեպիկի մէջ Բեւ. լրագրը որ տաւորութեան մէջ այս գաղափարը բաւական յառաջընթացութիւն ըրեր է : Բայց որովհետեւ զինեմով մը կամաւայնպիսի տեղ մը չմտնէր, ուստի դանդաղ միջոցներով կը տարուին : Եւսպէս չափ խառնուելու գիտնողներ իրենց գարշիլ միտութեան բռնութեամբ դուրս կ'երկեն որ պատճառը հրաշքն էր թուի : Եւսպէս կը պատահի որ նորեկ մարդիկ կարծեցեալ հրահանութիւնէ մը բժշկուելու պատճառաւ գիտնողաց ըզգաստարանները տարուելով, շարժի մը չափ կենալէ ետեւ կը հարցնեն թէ աղքատութիւն : Եւսպէս սիւսի գերեցեալ բուժիչ : պատասխան կը տրուի թէ արդէն սկսած է, և երբոր կ'իմանան թէ օղիէ և ուրիշ ոգեղից բնականութեան գաղափարն է իրենց արուեստը բժշկութիւնը, զարմանք կը լցուին :

— Գարիկոյ Շօրէ քաղաքին մէջ մօրուքաւ որ կ'իմ մեղեքանագործութեան պատճառաւ գտնուեցաւ : Եւսպէս ան այս գարմանակ երեւոյթ տեսնելու համար գաղափարաւորութեան մեծ բաղմունքով լցուած էր : Երբոր ամբաստանեալը ներս մտաւ, իր դէմքն ընդհանուր ծիծաղ պատճառեց : հասակն երկայն էր, աչքերը համաւորութեամբ դէպ ի վար կը նայէին, ձեռքերը կուրծքին վայր գրած էր, և գէմքն ալ գորնաւ չէր ծածկեր, գեղեցիկ մարմնով մը զարդարուած էր, որուն երեսնուց զոյնը խիստ աղէկ կը փայլէր իր սպիտակ գգաղիւն քով :

Եւս Եւսպէս 32 տարեկան է : Եւսպէս է Մարի Շիւրէն : Սեպտ. 14ին 3 տարեկան փոքր աղջիկ մ'սպաննելու զերով հօրի մը մէջ ձգած էր, բայց տղան Եւսպէսանութեան շնորհիւ մահու ընէ ապաւանկով ողբամար դուրս

հանուած էր : Եւսպէս օրը Մարի Շիւրէն ձերբակալ ըլլալով մայրապետներուն վանքը դուրսեցաւ իրրեւ խնդ : Բայց որպէս մեծ եղաւ մայրապետներուն զարմանքը երբոր հասկըցան որ մօրուքաւ որ կ'իմը այր մ'էր, սակայն իր բոլոր կենաց մէջ կ'իմը զգեստ հագած էր, և թերեւ ինչ ալ չէր գիտեր իր սեռը : Եւսպէս իր մօրը հարցուելով, որ 75 տարու առաջին կ'իմը պատասխանեց թէ իր գաւաղը ծնած ժամանակ գայեակն ըսած էր թէ աղջիկ է, և հեռաւարտ իրրեւ աղջիկ պաւակ արձանագրուած էր : Բայց ինչպէս կ'ըլլայ որ 32 տարեկան ի վեր չէ գիտցուելու Ս. արտմեն թէ իրեն սիրահարուներ և ամուսնութեան անգամ ուղղուեր եղած են, ուրիշ կը հասկըցուի թէ կատակերգական դէպքերով լի է իր կեանքը : Սեպտ. երբ թէ տղեկն անոր համար սպաննելու զգար է, որ զինքը Բեւ. լրագրներ և մօրը լուծէն ազատի : Գաղափար մտնելու Սեպտ. 14—15 ուստի Եւսպէս անգամ տեսնուեցաւ իր կ'իմը :

ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵՆԱՆ ԶՄԻՆՈՒՄԱ

« Դիմաւորութիւն փաշանութեան յարգող բաժանորդները թու. բարեհաճին ներդրումիւ ըլլալ թէ պէտք ի Եւրոպայ ըրած ճանապարհորդութեան պատճառաւ վիզապատմութեան հաստատութեան հրատարակութիւնը ուշադրութեամբ կը ընդհանուր կը յարգուի : Եւսպէս քաղաքն արդէն 1250000 ճագար կը զրկուի օտար երկրներէ, որոց արժէքն է 1500000 Ֆրանք : Եւսպէս քերթութեամբ և մաքրութեամբ Լոստրայ կը տարուին : Իսկ մարթիք երկրին մէջ կը մնան և գլխաւոր կը շինուին : »

Եւսպէս հրատարակեալ պայմանաց՝ Միացեալ լրագրին 125 զուրուշ բաժանորդութիւնը դադարած է : այս կէտը անոր համար կը յիշեմ, զի նոր բաժանորդներէն ոմանք կը պիտի այս փոքր վճարելու անց ուշադրութիւն ընելու որ այս զեւեալ գիտնող միայն վիզապատմութեան նրա հրատարակութեանն առաջ բաժանորդ գրուողներուն համար էր :

Իսկ հրատարակութեան շրջանին մէջ մինչև վիզապատմութեան հրատարակութիւնը լրանալը բաժանորդ ըլլալու օգուց՝ պիտի վճարէ կանխիկ 150 դա. հեկան, ինչպէս էր մեր հրատարակած պայմանը :

150 դուրուշ պիտի վճարեն նաեւ անոնք որ հրատարակութեանն առաջ բաժանորդ գրուած են, բայց ցարդ իրենց բաժանորդագիրը վճարած չեն :

Եւսպէս գործը լրանալէն ետեւ պիտի ծախուի 180 դա. հեկանի :

Եւսպէս 18 դա. հեկանի :

Ս. Եւսպէս 18 դա. հեկանի :

Ս. Եւսպէս 18 դա. հեկանի :

Ս. Եւսպէս 18 դա. հեկանի :

Ս. Եւսպէս 18 դա. հեկանի :

